

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISZY LAJOS.

Társszerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szócig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Vármegyei közgyűlés.

A főispán beszéde.

Nyitramegye törvényhatósági bizottsága f. hó 9-én tartotta ez évi rendes őszi közgyűlését *Crausz István* főispán elnöklete alatt.

A főispán a közgyűlést beszéddel nyitotta meg, melyben megemlítette, hogy az utolsó közgyűlés óta letűnt időszak a *nyugalom* jegyében folyt le. Valószínűleg azt a nyugalmat értette ez alatt a főispán, mely a nemzeti munkapárti kormány-nál mint teljes munkátlanság nyilatkozott meg ez évi szeptember 20-án, midőn *Berzeviczy Albert*nek szégyenkezve kellett kijelentenie, hogy a kormány a házat foglalkoztatni nem képes s így szükségessé vált az ülések elnapolása.

Nagy eseményeket — mondotta folytatolagosan a főispán — nem jegyezhetünk fel a lefolyt időszakról. — Persze hogy nem, hiszen ezen idő alatt nem voltak választások, a kormány pedig csak a választásoknál tud nagy eseményeket előidézni — nagy pénzzel. — Program-szerűen gondoskodott a kormány az állami szükségletek fedezéséről, s ezzel ismét lehetségessé vált a gyümölcsöző munka, a mely azonban eddig még nem termett gyümölcsöt az országnak. Az ország kor-

mánzata *biztos és avatott* kezekben van, különösen azokon a helyeken, ahol olyan biztos és avatott kezű főispánok vannak, mint Nyitrában.

A kormány által benyújtott költségvetés visszatükrözi a multat és bepillantást enged a jövőbe. — Ez a műnyelvi kifejezés a főispán beszédében annyit jelent, hogy a koalíció deficittel dolgozott, míg a jelen kormány fölösleget mutat ki. E tekintetben jó lesz bevárni azt a jövőt, a melybe a főispán már most bepislantott. Akkor majd megítélhetjük, hogy mit tükrözött vissza a mult és mit nem váltott be a jövő. A vármegyében békés viszonyok uralkodtak, aggasztó tünetnek tartja csak a nemzetiségi mozgalmakat, melyek aggressív jelleget kezdenek ölteni. Erre nézve valószínűleg országos kormányzati intézkedések válnak szükségessé. — A kormány éppen most paktál a románokkal, ennél fogva a főispán által várt kormányintézkedések oly biztosan fognak bekövetkezni, mint a mily biztosan fog megvalósulni a készfizetések ügye és a választói jog reformja.

A kolera járvány elnyomásánál a hatóságok dicséretes buzgalmat fejtettek ki, ez az egyetlen passzusa a főispán beszédének, a melyhez nem kell kommentár. — Az útvámok életbe léptetése nagy

fontosságú gazdasági előny, mely lehetővé fogja tenni úthálózatunk kifejlesztését. — Ennél a pontnál meglepetve tapasztaltuk, hogy a főispán az útvámok előnyéből nem varrt himet a jelenlegi kormánynak, ezért majd dorgatóriumot fog kapni azoktól a buzgó munkapártiaktól, a kik még a főispánnál is kifogyhatatlanabbak a kormány dicsőítésében, mert még mindig a mézes heteiket élik, míg a főispán már a nászutazás utáni állapotban van s elhervadt virágcsokrokat szorongat kezében.

Nem fér gáncs a főispán beszédének azon részéhez, melyben *Sándor Géza*, *Vietoris Miklós*, *Tarnóczy Béla* és *Vagner József* törvényhatósági bizottsági tagokat parentálta el.

Kinevezések.

A főispán gróf *Erdődy Vilmost*, *Pongrácz Aladárt* és *Csernyánszky Alfrédet* közigazgatási gyakornokokká, *Steinhardt Albert* dr. privigyei kör-orvost t. járási orvossá nevezte ki.

Új pótdadó.

A törvényhatósági bizottság ez évi augusztus hó 18-án tartott diszgyűlésében egy Ő Felsége a király nevével elnevezendő *Ferenc József*-alapnak a létesítését határozta el. Ezen alap céljaira a jelen közgyűlés 1911. jan. 1-től 1/2 százalékos pótdadót szavazott meg. Ebből az adójövedelemből fog fedeztetni a *Ferenc József*-szobor költsége, melyre 100,000 korona van előirányozva, továbbá a honvédhadapród iskolában létesítendő 40.000

— Vilmos egy ideig az itteni ezüstművesnél, *Morellnél* dolgozott. De már nem megy többé vissza.

— Tehát Önök igazi betörők?

A másik könnyedén mosolygott.

— Meglehetősen igaziak — mondta.

— Engedjen meg, de utóbbi időben annyi mindenféle könyvet olvastam a betörőkről, hogy igazán nem tudom, melyek a valódiak? Tagja Ön alán a Betörők Egyesületének?

— Sohasem hallottam róla, mi az?

— Többnyire „grófok” és „hercegek” — magyarázta az orvos — akik beleuntak nagyuri mulatságaikba és...

— A nagy urak ostobák — szólt közbe Vilmos olyan arccal, mint oly valaki, aki tudja, mit mond.

— Tehát a nagy urak beleuntak — ismétli a doktor — és elhatározták, hogy versenyre kelnek Önökkel.

— Valószínűleg ezt is csak amolyan könnyű játéknak tartották — mondta a szekrény előtt álló úr, s eközben felhuzta felső kabátját.

— Pedig, az ördög vigye el, biz nem játék ez — szólt Vilmos, megemelve a börtáskát. Nehéz munka ez nagyon!

— Sajnálom, hogy nem tartoznak a klub-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

A betörő.

Angolból.

— Kérem, csak maradjanak — szólt a doktor, amint filzpucaibaiban nesztelenül belépett.

Az, aki az ezüsttárgyakat szedegette ki a szekrényből, kérdőleg nézett reá. Segédje, aki egy kopott bőrtokba rakosgatott, kissé meglepettnek látszott. De a doktor egészen nyugodt volt.

Jóindulatú, mosolygós arca volt, s ha erősen látszott is, nem volt semmi elbizakodottság a hangjában. A szájában szivart tartott, felkezeben ujságot. Otthonosan kigombolt mellényéről az alig elfogyasztott vacsora utáni állapotra lehetett következtetni.

— A csattanást ismertem meg, amivel a teafőzőm záródik — magyarázta, amint kedélyesen egy fotellbe ült.

Az, aki a szekrény előtt állott, így válaszolt:

— Bocsánat, de nem tudtam ellentállni, hogy ki ne nyissam, mert azt akartam tudni, milyen teát méltóztatik használni, Persze az ördöngős masina egyedül csukódik. Indiai teának különben egészen jó, bár nekem kellemesebb a tea keverék.

— Igen, ez kitünő a gyomornak — intett

a doktor fejével. — Ön talán emésztési zavarokban szenved?

— Oh, dehogy.

— Na, ezt szívesen hallok — felelt a doktor udvariasan. — Mert az ilyen éjjeli munka kimerítő. Ami a teafőzőt illeti, a láncá leszakadt, de mindig elfelejtem megcsináltatni.

— Majd mi megcsináltatjuk — mondta az az úr, aki a szekrény mellett állott, s hátranyújtotta a kérdéses tárgyat barátjának. — Hallod, Vilmos, el ne feledkezzünk róla.

— Pardon, — szólt az orvos, — de még maradt ott egy darab, fenn az utolsó polcon, egy ezüstdoboz.

— Az nem ér semmit. Kinaezüst.

— No tessék! — nevetett az orvos. — Megint nem sikerült. Nem tudok megszabadulni ettől, senki sem akarja elfogadni. Már megpróbáltam a földhöz vágni, de mint minden kinaezüst, oly jó konstrukcióban, amilyen rossz anyagban.

— Én csak valódi ezüstrrel kereskedem — jegyezte meg az az uri ember, aki a szekrény mellett állott. — Manapság csak a specialisták mennek előre.

— És ha szabad kérdeznem — kezdte az orvos — honnan tudták Önök, hogy itt valódi ezüstöt találnak?

koronás alapítvány és a tanítói otthonra felajánlott 5000 koronás segély.

Egy 1/4 százalékos pótdadót ajánlott meg a közgyűlés a tartalék alap erősítésére, mely jelen szűkös viszonyai között nem képes támogatni azokat a humanitárius célokat, a melyeknek előmozdítása elsőrendű feladatát képezi az alapnak. Minthogy azonban a tartalék alap már eddig is 1/4 százalékos pótdadót kapott, a jövő évi január 1-től kezdve a vármegye közönsége ezt az alapot 1/2 százalékkal fogja gyarapítani.

Országos ügyek.

Debreczen város átiratánál, mely az osztrák-magyar bank által kibocsátandó záloglevelek összegének felemelését célozza Mezey Gyula szakszerű fejtegetéssel világította meg a kérdést, s arra a következtetésre jutott, hogy nincs szükség a záloglevelek összegének emelésére, mert a bank évek során át kevesebb jelzálogot helyezett el Magyarországon, mint a mennyi az annuitások révén a banknak visszafizetett. Mezey Gyula kitűnő fejtegetéseit a közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta s elfogadva az állandó választmány javaslatát, Debreczen város átiratát tudomásul vette.

Nagy vita fejlődött ki Versecz város átiratánál a borfogyasztási adó eltörlése tárgyában. Az állandó választmányban a főispán igen erősen, az elnöki pártatlanság rovására eső módon exponálta magát a mellett, hogy a borfogyasztási adónak ne az eltörlését, hanem a mérséklését kéri a törvényhatóság a kormánytól. A választmány mindazonáltal az eltörlés mellett foglalt állást. Ennek az álláspontnak a megdöntésére vállalkozott dr. Kostyál Miklós, a ki mindig antiagrárius politikát vallott. Mezey Gyula igen hatásos érvekkel döntötte meg Kostyál fejtegetéseit, míg Jánoky Madocsány Gyula nagyon helyesen és szépen megokolt beszédben azt indítványozta, hogy a borfogyasztási adó leszállíttassék s annak jövedelme a községeknek engedessék át. Hozzá szóltak még a kérdéshez Szulyovszky Gusztáv és dr. Kállai Ármán, a kik az eltörlés ellen foglaltak állást.

A közgyűlés úgy határozott, hogy a törvényhatóság Versecz város átirata kapcsán felír: 1. hogy a bor kedvezményekben részesíttessék a külfölddel kötendő szerződéseket; 2. a borszállításnak vasúti tarifa-kedvezmények biztosításának, a borfogyasztás eltörlésének a kérdését azonban nem érinti.

Vármegyei ügyek.

A Vágújhely közelében létesítendő Vág-át-hidalásra a törvényhatóság már korábban 150.000 koronát szavazott meg. Ezt azonban a kereske-

hoz — jegyezte meg a doktor s szippantott egyet szivarjából. Ha tagok volnának, huszonnégy óra előtt tudniillik visszaküldenék ezüstneműmet.

A betörők elszörnyűködtek. Vilmos felkiáltott:

— De ilyen számárságot?!

Még a főnök is meg volt lepette.

— És hogyan jöttek ide? — kérdezte a doktor. Manapság, azt hiszem, betörő nem is jár motorkocsi nélkül. Némelyik meg épen repülőgépet használ. Vagy nem ismeri Ön a „Lég betörő”-t?

— Ritkán van időm az olvasásra, szólt kiterőleg a főnök. A motorkocsit nem favorizálom, mert nagy zajt csap, a repülőgép pedig a kellő időben felmondja a szolgálatot. Mi gyalogszerrel járunk.

— Ez legalább nem gyanus — tódította Vilmos.

— Az Önök módszere igazán zseniális — szólt a doktor gyönyörködve. Egyszerű, de világos. De mondják, nem szégyenlik, hogy tulajdonképen lopnak?

— Nem, — válaszolt a főnök, hiszen ennél sokkal gonoszabb bűnök is vannak a világon.

— Nos?

— Nos, a világcslás és a sznobizmus. Istenem, mindenikünknek megvan a maga gyöngesége, de a bűnök között még a betörést legalább becsületesebbnek tartom.

delmi miniszter elégtelennek találta, azért az állandó választmány most 20 éven át fizetendő évi 10.000, összesen 200.000 koronának a megszavazását javasolta. Ez a határozat is a főispán akaratára ment keresztül a választmányi ülésen, a ki ott azzal érvelt, hogy addig, a mig nem ismerjük a létesítendő mű költségvetését és Trenacsén megye hozzájárulási arányát, idő előtti dolog lenne, ha a vármegye ilyen nagy arányú anyagi kötelezettséget elvállalna. Nem tagadható, hogy a főispán észrevételei nem nélkülözték a tárgyi alapot, de viszont dr. Markhot Aladárnak is igaza volt abban, hogy az ügynek hosszú halogatásával könnyen meghiusíthatjuk ezt a fontos közlekedési tervet, a melynek az előnye Nyitra vármegyére nézve szembetűnő.

Kostyál Miklós, Szulyovszky Gusztáv, gróf Apponyi Gyula az ügynek elhalasztása mellett érveltek. Markhot Aladár dr. az állandó választmány javaslatát támogatta, Ajtics Horváth Dezső pedig közvetítő indítványt tett, melynek értelmében az ügynek kellő előkészítést és a legközelebbi közgyűlésen való tárgyalását javasolta. A közgyűlés Ajtics-Horváth Dezső indítványát egyhangulag elfogadta.

A nyitrai megyei községi és körjegyzők egyetemes kérvénye és a belügyminiszter leirata alapján a község-jegyzői nyugdíj-szabályrendeletet a törvényhatóság jelentékenyen módosította. A módosítás leglényegesebb pontjai: 1. a jegyzői nyugdíjválasztmány megszüntetett s annak hatásköre a törvényhatósági bizottságra hárítottatik át; 2. a jegyzők nyugdíjába beszámíttatnak a személyi- és korpótlékok is, úgyszintén a lakbér fejében élvezett 600 korona.

A törvényhatósági választások.

A folyó évben megtartandó törvényhatósági bizottsági választásokon 151 hely lesz betöltendő. A választások határnapjául december hó 1-je tűzött ki.

Választási elnökök: Nyitra város I. Kútvaszer István, Nyitra város II. Árpády Imre, Üzbégh: Czobor Béla, Nyitraegerszeg: Majthényi József br., Tormos: dr. Babó Tivadar, Nyitraivánka: dr. Klobusiczky Károly, Nagyczetény: Lakits Attila, Kishind: dr. Ötvös Aladár, Ghymes: Thuróczy Tibor, Pográny: dr. Ötvös Béla, Steinhöfer Gyula dr., Vágújhely: dr. Sonnenfeld Bernát, Verbó: Bobok Géza, Vágszerdahely: Bernkopf Alfonz, Ótura: Vanyó István, Csejthe: dr. Krascsenits Gyula, Krakován: dr. Hasenberg Károly, Galgócz: Polányi József, Ujvároska: Boross Sándor,

A rablás megelőzése oly szokatlan dolog volt, hogy a doktort ez a gonosztevő egyszerre érdekelni kezdte.

— A világcslás — vetette ellen — az a meghunyászkodás, amellyel a bűn az erénynek tartozik. És ez melegségül szolgál sok humbagnak. De a mi a sznobizmus illeti, ebben egyetértek Önnel.

— Némely sznobnak igazán nem ártana elszedni az ezüstjeit.

— De én nem vagyok sznob, védekezett a doktor.

— Ah, Doktor — nevetett a betörő. Akik felleppalotában élnek... na, de nagyon örültem a szerencsének. Ön nagy filozóf. Mások talán dühbe jöttek volna, ellenálltak volna, pisztolyt rántottak volna... Mig Ön...

— Mig én? — felelt kedves mosollyal a doktor az ajtó felé nézve, amelynek nyílásában e percben két egyenruhás férfi jelent meg — mig én legelsőbben telefonáltam a rendőrségnek és csak azután vettem ki magamnak a részemet a szerencséből Önöket szóval tarthatni, mig a rendőrök megérkeznek. Ön eredeti gazember és sajnálom, hogy e kis izgató kalandnak így kellett befejeződnie. És ha a kőnevezetű dobozomat nem vetette volna meg annyira, talán nem tartóztattam volna ilyen sokáig....

dor, Bucsány: Molitor Ferenc, Udvarnok: dr. Terstyánszky Géza, Alsóvásárd: Sándor Jenő, Jablonicz: Pfauser Lajos, Morvaór: Vagyon Árpád, Dojcs: Buzna Emil, Szobotist: dr. Szále Lajos, Csácsó: dr. Kálmán Antal, Szenicz: dr. Conrad István, Nagytapolcsány: Váray József, Nyitra-pereszély: Clair Vilmos, Prasicz: dr. Petrikovits Aladár, Tavarnok: dr. Sztankovics Géza, Csitár: id. Lelkes Zsigmond, Radosna: Varga György, Privigye: Sporzon Ernő, Handlova: dr. Szikcsák Jenő, Nyitra-rudnó: Gyuresó Imre, Nyitra-nóvák: Soóky Kamillo, Bajmócz: Somogyi Sándor, Gajdel: Mohler Antal, Tuzsina: Lutonszky Mór, Németpróna: br. Stahrenfeld Aladár, Érsekújvár I. Rabár Endre dr., Érsekújvár III. Hücll Ernő dr., Tótmegyer: Löwenstein Antal, Nagysurány: Dióssy Imre, Komjáth: dr. Turchányi László, Miava: dr. Filberger Gyula, Turóluka: Lendler István, Brezova: Kubinyi József, Krajna: Tenczer Gyula, Holics: dr. Neuwirth Mór, Radoszó: Bieliczky Kálmán, Vradist: Mandelik Rezső, Unin: Dosztál Ferenc, Egbell: Szabó Kálmán, Kutti: Szecsányi Gyula, Szakolca: dr. Hamar Gyula, Farkasd: Belohorszky János, Negyed: Thuróczy Károly, Vágsellye: Méhes Mózes, Magyarsoók: Kajhét Antal, Tornócz: Kollányi Gyula, Sopornya: Soóky Ödön, Pöstyén: dr. Fodor Kálmán, Vittencz: dr. Nemlaha Géza, Lopassó: Gabriel Gusztáv, Nagykosztolány: Höenig Ferenc, Chinorán: Knogler Gusztáv, Nagybossány: dr. Petrikovits Kálmán, Bélaudvarnok: Blaskovich Gyula, Nyitra-számokréth: Dopcsányi István.

Községi ügyek.

Nyitra város képviselőtestületének a város közigazgatási céljaira adott államszegély felhasználása tárgyában hozott határozatát a törvényhatósági bizottság majdnem teljes egészében megváltoztatta. E szerint a városi tisztviselők a segély felosztására nézve a következő fizetési osztályokba és fokozatokba soroztatnak: Petkes Géza a IX. o. 1-ső, Herczegh István a IX. 2-ik, Baás Ferenc a X. 1-ső, Faschler Ferenc a VII. 2-ik, Rédeky Géza a VIII. 1-ső, Markovich Sándor a VIII. 2-ik, Riszner Károly a IX. 2-ik, Munels Lajos dr. a IX. 1-ső, Gyulai Mihály a IX. 2-ik, Ruscsák Rezső a X. 2-ik, Laskay Mihály a XI. 2-ik, Massányi József a X. 1-ső, Brogyányi Henrik a XI. 2-ik, Mihályfi Gyula a XI. 1-ső, Karlánék Antal a X. 2-ik, Köck Alajos a XI. 2-ik, Poppelka Géza a XI. 2-ik fokozatába soroztattak.

Riszner Károly és Munelsz Lajosnak 700—700 korona lakáspénz állapított meg.

Gyürky Ferenc, Csacsó István, Ocskay László, Zalka Sándor, Tillinger István tisztviselőkre nézve a képviselőtestület határozata jóváhagyott.

Sopornya község iskolaügyénél Gorelovics István bizottsági tag a községi képviselőtestület jegyzőkönyveinek adataival bizonyította be, hogy a képviselőtestületben meg van a hajlandóság és a készség a politikai község által fentartott kath. jellegű iskola fejlesztésére s hogy ez még sem történt meg, annak az az oka, hogy a községi jegyző ha nem is rossz szándékból, de talán a tetemes költségektől való félelemből a községi képviselőtestületet abban az irányban befolyásolta, hogy a fejlesztés, mint szükségtelen dolog, mellőztessék.

Thuróczy Károly vágsellyei főbíró és dr. Gyürky Géza tiszti főügyész felszólalásaikkal elhomályosították a kérdést, a mennyiben elhallgatták azt a körülményt, hogy a község által fentartott iskola katolikus jellegű, s így ezen az alapon is fejleszhető. Erre a körülményre csak Takács Béla kir. tanfelügyelő mutatott rá, a mennyiben kijelentette, hogy Sopornya község az általa fentartott kath. iskolát az 1868. XXXVIII. t.-c. 25-ik cikkelye alapján fejlesztheti, de erre a törvényhatóság által nem kötelezhető, a mit különben Gorelovics István sem kívánt, nem is kívánhatott, hanem csak azt kérte, hogy adassék meg a községnek a mód, hogy kath. iskoláját

fejlesztésére. Ez a mód tényleg meg van adva, ezt a tanfelügyelő helyesen jegyezte meg, de ő is elmulasztotta kiemelni azt a *lényeges körülményt*, hogy a politikai községben meg van a többször kimutatott teljes készség a kath. iskola fejlesztésére.

Ezen jelentéktelennek látszó, de mégis fontos ügy kapcsán is meggyőződünk arról, hogy a jelenlegi kormányban és természetesen azokban a törvényhatóságokban is, ahol mint a mi megyénkben a kormányban nagy többsége van, nem csak hogy nem kezelik *kellő jog- és igazságérzettel* katolikus ügyeinket, hanem azokkal szemben, ahol csak lehet, *ellenséges álláspontot* foglalnak el. Ajánljuk ezt a körülményt azoknak a kath. papoknak a figyelmébe, a kik még mindig biznak abban, hogy a jelenlegi politikai rendszer a kath. ügyek és jogok védelmét biztosítani fogja. Ez egy olyan reménykedés, a mely már most is nagy csalódásoknak a tenyészfészke.

Az alispáni jelentés.

A délután folytatott közgyűlésen, az alispáni jelentés tárgyalásának folyamán a közgyűlés elfogadta gróf *Apponyi* Gyula indítványát az iránt, hogy a *Nyitra folyó szabályozásának* nagyfontosságú ügye érdekében az alispán a kulturmérnökség és az érdekeltség bevonásával értekezletet hívjon össze, a melynek feladata lesz az ügyet alaposan megvitatni és annak előmozdítására a kezdeményező lépéseket megtenni.

Dr. *Franciscy* Lajos kifogásolta az alispáni jelentés általános részének egyes helytelen kitételeit, továbbá kérdést intézett az alispánhoz az *érsekújvári kórháznál* felmerült, 11 ezer koronát meghaladó hiány elenyésztetése iránt; azután indítványozta, hogy a prasiczi közegészségügyi körben szükséges trachoma kezelő állomások a vármegyei alapok terhére létesíttessenek és az ivánkai körorvosi állás ugyanilyen módon töltsék be azon esetre, ha a belügyminiszter az említett közegészségügyi intézkedések tárgyában ez évi dec. 1-ig kedvező határozatot nem hozna.

Az alispán az érsekújvári kórháznál mutatkozó nagy mérvű deficitet a *hiányos vagyonkezelésnek* tulajdonította s egyúttal kijelentette, hogy a kórház követeléseit 9 ezer koronát tesznek ki s ezeknek egy része biztosítva van. A mennyiben még ezután is hiány mutatkoznék, az a vármegyei alapokból fog pótoltatni. — A trachoma kezelő állomások létesítése és az ivánkai körorvosi állás betöltésére a szükséges intézkedéseket a közigazgatási bizottság fogja megtenni.

**Vagner József
1833—1910.**

A nyitrai székeskáptalan gyásza, mely ezt az illuszis testületet *Vagner* József pápai prelátus és székesegyházi prépost-kanonok halálával érte, súlyos veszteséget jelent a magyar egyházi tudományosságra, a nyitraegyházmegyei papságra és a közjótékonyosságra nézve.

Az elhunyt prelátus jeles művelője volt a tudománynak, díszje a nyitrai egyházmegye papságának, nagylelkű ápolója a jótékonyág gyakorlásának. Lelkének kincseit, ernyedetlen munkálkodásának értékes gyümölcseit nem vitte a vásáros élet piacára, olyan fény volt az ő szelleme, mely mindenütt világít, mert magából árasztja a világosságot és nem szorult a mesterségesen előkészített népszerűség reflektoraira; olyan nemes érc volt az ő egész élettevékenysége, melyet nem kellett kinalgatni, hanem belső értékénél fogva vonzotta magához az embereket, mint a hogy vonzza az arany a bányászokat, a kik leszálnak érte a tárna mélységébe.

A boldog emlékü Roskoványi püspököknek, az ő tudományos búvárkodásában *Vagner* József volt a jobb keze, a kinek nagy nyelvismeretét, a tudományos irodalom terén való tájékozottságát a kutató püspök már akkor igénybe vette, midőn

Vagner még mint egészen fiatal pap a püspöki udvarban tartózkodott. Később, mikor már az egykori udvari pap Nagyapponyban lelkészkedett, nem volt hét, hogy a pósta nem hozott volna a munkás plebánosnak egy-egy súlyos csomagot, melyben püspökének a könyvei és kéziratjai voltak, s ezekből a tudós falusi papnak fordítani, jegyzeteket, kivonatokat csinálni kellett, a mint azt a tudományos kutatás céljai kívánták.

Fokozott mérvben értékesítette a fáradhatatlan püspök kedvelt papjának szolgálatait később, midőn *Vagner* József mint nyitrai plebános, majd mint kanonok főpásztorának a közelében tartózkodott. Ekkor nyílt az eddig csak tudományos segédzolgálatokat végzett papnak alkalmja arra, hogy a saját önálló kutatásai alapján az irodalom terére lépjen.

A tudomány mellett *Vagner* József a közélet egyéb eseményei iránt is érdeklődött. Részt vett a politikában addig, a míg ideális irányú lelke az akkori politikai rendszer romlottságától meg nem undorodott. Már mint koros ember alkotó munkát végzett abban a hatalmas szellemi áramlatban, mely a múlt század kilencvenes éveinek elején keletkezett s a katolikus ujászületés műveit hozta létre.

A hazai közművelődésnek érdekeit áldó kézzel karolta fel, midőn a Nyitrán 1895-ben megnyílt s egy év múlva felsőbb leányiskolává átalakított polgári leányiskola 20 tanulójának a tandíját elvállalta s azóta évi 1000 korona összegben egész haláláig fizette.

A jótékonyági célokra való adakozásnál mindig ott volt az elsők között s igen nagy azoknak a székény házi szegényeknek a száma, a kik az ő nemes lelkiségének jótéteményeit állandóan élvezték.

Egyéni jellemére nézve *Vagner* József a szelid és békés lelkű emberek mintaképe volt. Jellemének ez a vonása azonban nem fajult el gyengeséggé, sem ingatagsággá, elveinek követésében megingathatatlan szilárdságot tanusított, meggyőződéséhez hajthatlanul ragaszkodott, a mit tisztelt, azt soha be nem szennyezte, a mit nem tisztelt, azt soha sem bálványozta. Sem következtelen, sem képmutató nem tudott lenni.

Az elhunyt főpap elete iskola, melyben a fiatal nemzedék nagy erényeket, fényes jellemvonásokat tanulhat megismerni.

Életrajzi adatait a következőkben adjuk:

Vagner József szül. Ürményben 1833-ban. A gymnasium első osztályait Érsekújvárott végezte, 1846-ban Nyitrára került hol az 5. és 6. osztály befejezése után a nyitrai papnevelő intézetbe vette fel őt Palugyay Imre püspök. Itt befejezve a bölcsészeti kurzust, a budapesti tudományegyetemen teológiát hallgatott. A központi papnevelőintézetnek egyik legszorgalmasabb és legtehetségesebb növendéke volt, a kit társai azzal tüntettek ki, hogy megválasztották őt a magyar egyházirodalmi iskola elnökének.

Elvégezve a teológiai tanulmányait 1855. dec. 30-án pappá szenteltetett s első sz. miséjét az ürményi gróf Hunyady-kastély kápolnájában tartotta. Első segédlelkési állomása Mocsonok volt, a honnét azonban már a következő évben Nyitrára került káplánnak s itt Szulyovszky plebános halála után adminisztrátornak nevezett ki. A következő 1857. év elején Palugyay püspök maga mellé vette udvarába a nagyműveltségű papot. Az aulában három évet töltött s Palugyay utódja, Roskoványi Ágoston 1860-ban kénytelen volt megválni nagyon kegyelt aulikusától, aki a nagyapponyi plebániára távozott, hogy magához vehesse időközben előregedett édes atyját és testvéreit, akikről önfeláldozó zzeretettel gondoskodott.

Nagyappony akkor a főúri világnak egyik legelőkelőbb székhelye volt. Az európai műveltségű és nagy összeköttetésekkel bíró *Apponyi Zsófia* grófnő kastélyában megfordultak az akkori főúri körök elsőrangú kiválóságai, különösen a bécsi diplomácia tagjai, mint Falcinelli nuntius, híres tudósok, mint pl. Montalambert, a nagy francia író és mások. Ebből a környezetből *Vagner* József soha sem hiányozhatott, kegyúrnőjének figyelme beállította őt ebbe a fényes társaságba, a hol ő mindig méltón állotta meg helyét.

Tizenkét év multán, 1872-ben Gyurikovicz Mátyásnak kanonokká való kinevezése folytán megüresedett a nyitrai alsóvárosi plebánia s ezt most Roskoványi püspök *Vagner* Józsefnek adományozta, akit még ugyanabban az évben a király t. kanonokká nevezett ki. Nem sokáig állt a nyitrai plebánia élén, mert 1875-ben tényleges kanonokká nevezetvé ki, búcsút vett hivatól, a kik rövid nyitrai lelkipásztorokodása alatt is igen megkedvelték a jóságos bánásmód és odaadó szorgoskodás által kitűnt buzgó plebánost.

Bár a politikai eseményekkel szemben inkább csak az egyszerű érdeklődést szerette, mint a tényleges szereplést, mégis sikerült őt 1881-ben a nyitrai választókerületnek megnyernie arra, hogy mandátumot vállaljon. Képviselőségének éve alatt bepillantást nyert a politikai élet viszonyaiba s akkor látta, hogy a szabadelvűpárt nem tud és nem is akar olyan politikát folytatni, a mely az országot a közjogi és gazdasági válságok szirtjei között a biztos haladás révébe vezethetné. Azért többé már nem volt rábirható arra, hogy az uralkodó rendszerrel magát szolidárisnak vallja.

Roskoványi püspök 1879-ben nagyszabású könyvtár-épületet emelt s abba átvitette a saját magán könyvtárát, melyet az egyházmegyei könyvtárral egyesített. Az új könyvtár igazgatójává *Vagner* Józsefet nevezte ki, aki bámulatos szak-tudással s emberfeletti munkával rendezte a könyvtárt s a több mint 60.000 kötetre rúgó művekről katalógust készített. *Vagner* Józsefnek ez a műve, örök emléke lesz az ő tudományossága és fáradhatatlan szorgalmának.

Említettük már, hogy a boldogult prelátus irodalmi munkásságát is kifejtett. A tudományos folyóiratokba írt dolgozatai mellett önálló művei: A nyitraegyházmegyei könyvtár kéziratjai és önyomatványai. (1886.) — Adalékok a nyitrai székeskáptalan történetéhez (1896). A nyitrai plebániák története, mely lapunk hasábjain is megjelent számos folytatásban.

Az 1893-ban megalakult nyitrai katolikus körnek ő volt az első elnöke s egyúttal legnagyobb jótévedője is. Elnöki tisztségét a tagok osztatlan tisztelete és szeretetétől környezve a legutóbbi évekig viselte s csak fizikai szervezeteinek az öreg kor súlya alatt bekövetkezett gyengesége indította őt arra, hogy a kör vezetésétől visszalépjen. Emléke azonban nem halványulhat el városunk ezen nagytekintélyű és előkelő társadalmi szervezetében, s ez a meggyőződés már akkor vert gyökeret a kör tagjainak lelkében, midőn arcképét megfestették s a kör másik nagy jótévedőjének *Bende* Imre püspök urunknak arcképével együtt a nagy teremben elhelyezték.

Erdemeit megyés püspök urunk kiválóan méltányolta akkor, midőn 1901-ben a pápa ő Szentességétől prelátussá való kinevezését kérte, ami még ugyanabban az évben tisztelőinek nagy örömeire bekövetkezett.

Az utóbbi éveket csendes visszavonultságban töltötte, de azért szakadatlanul dolgozott s műzsáinak megszentelt csarnokát, az egyházmegyei könyvtárt lankadatlan ügybuzgalommal gondozta. Őt évvel ezelőtt, 1905-ben aranymiséjét ülte meg, de oly csendben, hogy legbensőbb környezete is csak utólagosan szerezhetett tudomást a szép emlékünnap napjáról.

Vagner József életének utolsó idejét megnehezítette súlyos betegsége. Ez évi április hóban rohamosan kezdett hanyatlani, emlékező tehetsége meggyengült s önkívüli állapot állott be a betegnél. Kezelő orvosa dr. *Biringer* Ferenc átvitette a beteg prelátust a nyitrai közkórházba, a hol kitűnő ápolásban részesült. A kórházban változó volt az egészségi állapota, a nyár folyamán elég jól magához jött, úgy hogy látogatókat is fogadhatott. Az őszi napok beálltával azonban állapota ismét rosszabbra fordult, míg a múlt hónap végén aggasztó módon léptek fel a bekövetkezendő katasztrófának az előjelei. Azért e hó 1-én haza hozatta magát s miután példásan elkészült a nagy útra, f. hó 6-án reggel 1/28-kor visszaadta lelkét Teremtőjének.

Temetése f. hó 8-án ment végbe nagy részvét mellett. A gyászszertartást, melyen a vidékről is sokan megjelentek, gróf *Batthyány* Vilmos dr. püspök végezte, a ki a háznál a tetemet beszentelte, melyet azután *Czeizel* Gábor prelátus, nagyprépost kísért ki a temetőbe, a hol a boldogultat már korábban épült családi sírboltjában helyezték örök nyugalomra. A temetésen Nyitra megye köz-

ponti tisztviselői kara testületileg volt jelen *Crausz* István főispán vezetése alatt, a m. kir. honvédség és az összes hivatalok is képviselve voltak. A környékbeli papságból számosan jöttek be a gyászszertartásra.

Az elhunyt prelátnak végrendelete, mely 1910. május 1-én kelt a következő főbb intézkedéseket tartalmazza: Az úrményi irgalmas nővérek és iskolatestvérek iskoláiba járó szegény tanulók jutalmazására 600 kor., a nyitrai irgalmas nővéreknek szegény tanulók jutalmazására, a nyitrai kath. fiúiskolának, két szegény tanuló jutalmazására 600-600 kor. hagyományozott. Ezenkívül megemlékezett a legtöbb nyitrai egyetéről, az ezeknek szánt és még más kegyeletes célú adományokkal együtt az összes legátumok 6,500 koronát tesznek ki.

Végrendeleti örökösöknek megnevezte: $\frac{1}{3}$ részben: özv. dr. Bangha Istvánné szül. Marc Irmát, $\frac{1}{3}$ részben a nyitrai székeskáptalan szegény-alapját, $\frac{1}{3}$ részben a nyitraegyházmegyei papi nyugdíj segélyalapot. A végrendelet végrehajtásával *Kútvaszer* István apátkanonokot bízta meg.

A néppárt értekezlete.

A Nyitrai Néppárt folyó hó 8-án értekezletet tartott, melyen *Mihálik* József apátkanonok elnökölt.

Az értekezlet megtárgyalta a közgyűlési tárgysorozat egyes jelentősebb pontjait, a többi közt az elnök indítványára elhatározta, hogy a közgyűlésen javasolni fogja a borfogyasztási adónak leszállítását és a községek részére való átengedését s az erre vonatkozó indítvány megtételével *Jánoky-Madocsány* Gyulát bízta meg.

A tanácskozás másik tárgya volt, a törvényhatósági bizottsági tagválasztások megbeszélése. Hosszabb eszmecsere után az értekezlet elhatározta, hogy az egyes törvényhatósági kerületekben való jelöléseket az illető kerületek feladatköreibe utalja, s a központi vezetőség csak ott állít jelölést, a hol eziránt az illető kerületek vezető emberei a központot megkeresik. Azon kerületekre nézve, melyek az értekezleten vezető embereik által képviselve voltak, már az értekezleten történt megállapodás a jelölések dolgában.

Felkérjük ennelfogva elvbarátainkat, hogy egymás közt megállapodva, haladéktalanul eszközöljék a jelöléseket minden kerületben, a hol a néppárti választók többségben vannak, vagy számottevő tényezőként szerepelhetnek.

A körülmények mérlegelése egyes helyeken indokoltá teszi a más pártbeliekkel való társulást olyan jelöltek érdekében, a kiknek közéleti működése és jelleme kezeséget nyújt az iránt, hogy a keresztény érdekeknek a törvényhatósági gyűléseken szószólói és támogatói lesznek. Ennek a körülménynek figyelembe vételét elvbarátaink belátására és hű néppárti érzületére kell bízunk.

Fő dolog, hogy az eljárás minden kerületben egységes legyen, mert szétszórt erővel, megosztott taktikai eljárással győzelmet aratni nem lehet. Pedig a választóknak a néppárthoz való törhetetlen ragaszkodása biztos kilátásokat nyújt a győzelemre.

A városi téglagyár ügye.

Dr. *Kállai* Ármín városi képviselőtestületi tagnak a járásbíróshoz benyújtott és a Ny. Szemle mult számában közölt beadványa arra indította *Verő* Zsiga, *Csernyák* Rezső, dr. *Havas* Ármín, ifj. *Tomaschek* János képviselőtestületi tagokat, hogy az említett beadványnak *Tóth* Lajosra vonatkozó állításait nyilatkozatokkal cáfolják. Mi a nyilatkozó urakkal nem vitatkozunk és nem is vitatkozhatunk, mert arra az álláspontonra helyezkedünk, hogy egy olyan ügyben, amely bírói elintézés előtt áll, leghelyesebb dolog bevárni az illetékes bírói fórum döntését. A nyilatkozó urak nyugodtak lehetnek aziránt, hogy ha a *Kállai*-féle beadvány állításai be nem bizo-

nyithatók, azt a bíróság meg fogja állapítani s akkor az az úr, a kinek érdekében a nyilatkozók most buzgólkodnak, meg fogja kapni azt a jogi elégtételt, a melyet bármely peres ügyből kifolyólag kaphat az a fél, aki ellen a bíróság előtt be nem bizonyítható vádakat emeltek.

A nyilatkozók *Tóth* Lajost tisztázni akarják a közélet fóruma előtt. Az ilyen tisztázásnak helye van abban az esetben, ha a vád csak a közéleti nyilvánosság előtt emeltetett, de az olyan ügyekben, melyek a bírói nyilvánosság elé vitettek, a közéleti és a jogi tisztázás összeeső és egymástól elválaszthatatlan mozzanatok.

Maga *Tóth* Lajos nem nyilatkozik az ügyben. Ennek két oka lehet, vagy nem mer nyilatkozni, vagy nem akar eléje vágni a bírói döntésnek. Ha az első eset forogna fenn, akkor a legnagyobb mértékben gyanússá tenné magát; ha pedig tényleg be akarja várni a bírói döntést, akkor a hallgatása korrekt dolog.

Azok a lapok, melyek a fentebb említett urak nyilatkozatát közlik, sietnek kijelenteni, hogy *Kállai*nak a Ny. Szemleiben megjelent beadványa nem árthat annak a pártnak, mely *Tóth* Lajost, mint polgármester-jelölt körül sorakozik.

Árt-e a közlemény *Tóth* Lajos pártjának vagy sem, azt nem tudjuk. Nem hisszük, hogy a közéletnek *Tóth* Lajos pártja ellen irányuló éle volna. Elvégre *Tóth* Lajos pártja nem tehet róla, hogy a jelöltje *Tóth* Lajos. Az azonban bizonyos, hogy a *Kállai* által benyújtott beadvány azon kötelesség elé állítja *Tóth* Lajost, hogy addig, a míg a téglagyár ügye nem tisztáztatik, ne kérje a város polgárságának bizalmát.

A magán életben lehetséges az, hogy valaki az ilyen vádakon túl teszi magát, de ha valaki egy közállást akar betölteni polgártársainak a bizalmából, akkor az illetőnek tisztának kell lennie a gyanúnak még az árnyékától is. Különös erkölcsi érzésre vallana az, ha egy olyan ember, a kiről nyilvánosan mondják, beszélnek, hogy részese egy olyan manipulációnak, melytől a város anyagi kárt szenvedett, ügyet sem vetve erre a súlyos vádra, odaállana a város képviselőtestülete elé és azt mondaná: Engem ugyan meggyanúsítottak, megvádoltak, de azért csak válasszatok meg! Az ilyen ember elárulná azt, hogy mindenek felett állónak tartja a hivatal elnyerését és nem becsületének a tisztaságát.

Nagy lovak az emberek a becsületbeli ügyekben, készek verekedni, párbajozni egy csekély sértésért és ha meggyanúsítják őket a becsületökben, akkor talán elég lenne cinikusan ennyit mondani: Fűtyülök a gyanúsításra, én polgármester akarok lenni, punktum?! Kinek mi köze hozzá, hogy milyen az én multam!

Nos hát ez rettenetesen megdöbbentő perverzítés lenne az erkölcsi felfogásnak és érzésnek, melynek következményei nagy és állandó viharoknak a vészében jelentkeznének.

A *Kállai*-féle beadvány ügyében nyilatkozik még az affér főszereplője *Vagyon* Moskó is. Ő is tagadja azokat az állításokat, melyeket a *Kállai*-féle beadvány neki tulajdonít. Semmi okunk sincs több hitelt adni *Vagyon* Moskónak, mint dr. *Kállai* Ármínnek. Az ügy tehát ezen a ponton is ezidő szerint bizonyítandó dolog. Civis.

Levelezés.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Nyitra, 1910. nov. 12.

Miután becses lapja az egyedüli a sok nyitrai lap között, a melyet *Tóth* Lajos maga részére le nem foglalt, és így módomban nem állna a "Nyitra" f. évi november hó 9-én rendkívüli kiadásban személyemet támadó kirohanásaira válaszolni, városunkat fenyegető veszély elhárítása érdekében felszólalni, nagyon kérem alábbi soraimnak lapja jövő számában helyet engedni.

Nines szándékom a nyitrai hitelbankban pro domo összeferecelt nyilatkozatokkal érdemileg foglalkozni, azok belértékét mindenki megbírálni képes, aki a választási mozgalmak alkalmával a jelöltje javára gyártani szokott ily kortes segéd-eszközöket ismeri.

Ily nyilatkozatok ingyen készülnek, jogi következményekkel nem járnak az esetben sem, ha tartalmuk valótlan, másképp fest a dolog persze, ha a bíróságnál eskü alatt kell az igazat kiizsadni. Én beadvánjom minden betűjét fentartom, várjuk hát be, mint itélkezik a bíróság!

Ezen nyilatkozatok beismerik, hogy a körkemence előrevétele előtt *Verő* Zsiga az akkori molnosi téglagyár tulajdonosa és a városi körkemence pályázó *Csernyák* Rezső között megállá-

podások történtek, melyek *Csernyák*nak biztosítják, hogy verseny nélkül olesón jusson a körkemencehez, azt is elismerik, hogy az erre vonatkozó írásbeli okmány dr. *Havas* Ármín kezei közt legyen. Ezekből látszik, hogy interpelláció teljes alappal birt.

Valljuk be: *Tóth* Lajos felleptetése bizonyos oldalról tisztán hatalmi kérdés, Nyitra város érdeke itt egészen mellékes. Egy képviselőtársunk megakarja mutatni, hogy ő az egykori püspöki város jelenlegi ura, minekutána ő vitte *Faschler*nek a megfojtásra szolgáló selyem zsinéget és miután ez sikerült, most odaáll a sikertől megasulva, én vagyok a kizárólagos ura ezen városnak és megmutatom, hogy az lesz Nyitra polgármester, kit én akarok, meg kell választani *Tóth* Lajost, dacára hogy a legnépszerűtebb, leggyűlöltebb, legmegférhetlenebb, a becsámithatatlanúságig ideges egyén, aki a munkától úgy fél, mint az ördög a szenteltvíztől, és aki főbírói működésének ideje alatt rendszeren 11 óra-kor jelent meg hivatalában, délután pedig ritkán.

Tóth administracionális talentum, mondja nevezett lap, ugyan kérem miben nyilvánult ez? Hisz a regale beváltása óta kizárólag a korcsma-ügyek és licenciákban tevékenykedett.

A sok feljelentés, panasz, fegyelmi ügy a mely *Tóth* Lajos egész hivatali működését nyomon kísérte, azok a folytonos deputációk, melyek a közkedvelt személyétől való szabadulást sürgették, talán bizonyítékai nagy közigazgatási kvalitásának?

Deputációk kiülöztek *Szenicz*ről *Galgóc*ra, itt sem volt hosszú maradása, Nagytapolcsányba tettek át és mert a megye is megelégette mindenütt kifogásolt működését, kiadta neki az útlevelét, nem választotta meg újból, nyugalomba küldte. Ilyen polgármestert akartok? Nyent akartok megválasztani, kit szeszély, ötletszerűség utatokba lökött?

Engem sem személyi, sem anyagi érdek nem vezérel, kizárólag a város boldogulását tartom szemem előtt, a midőn az olyan nagy hűhóval, vegyes fegyverekkel, denunciációkkal, spitzlizésekkel *Tóth*ot a város nyakára toló áramlat ellen állást foglalok, magamat megfélemlíteni nem engedem és inkább *Steiner* Gyula a tisztakezdő, ambiciózus, erőteljes munkás, megbízható, az adminisztráció terén eddig is kivált jelölt mellé állok, ugyanezt teszi majd minden városi képviselő, a ki önállótlanul gondolkozik és akaratlan eszközevé nem aljasul, a város jövőjét és belbékéjét veszélyeztető azon áramlatnak, mely folyton lesben áll, a mikor a várost anyagilag és erkölcsileg károsítani lehet.

A mi *Csernyák* Rezsőnek a körkemence tárgyában a tanácshoz intézett beadványát illeti, azt a közönség megtévesztésére irányuló egyszerű misztifikációnak tartom, teljesen nélkülözi a komolyságot, a felületesen gondolkodó felülhet *Csernyák*nak, kortes célokra elegendő látszatot nyújt, de a ki mélyebben hatol a dologba látja, hogy a beadvány nem komoly, tisztán hatáskeltesre készült, más szóval ez csakis szemfényvesztés. Hogy ez így van, megmagyarázom.

A magyarázat ez: A körkemence előrevétele a tanács azzal indokolta, hogy a városi területen a téglagyártásra szükséges agyag fogyó félben van és ha a még meglevő föld feldolgoztatik a kemence teljesen értéktelenné válik. Most öt év mulva elő áll *Csernyák*, a ki 5-6 millió téglát előállításával a városi terület használatához összes anyagát feldolgozta, vegyék vissza a körkemencét, fizessetek érte 30150 kor. vételért és vagy 40000 kor. befektetett összeget. Tehát adjatok nekem 70,000 koronát és mint agyagnélküli téglagyárat savanyítsátok be magatoknak, és mert körülötte az anyagot adó területek az én tulajdonom, melyektől családi kegyeletből elválni nem akarok, tiszta nyereség a mit kapnék, mert a kemence engem úgysem kerülhet el. Ha *Csernyák* kérvénye komoly és őszinte lenne és csakugyan mint jó városatya a város érdekében szolgálatot akarna tenni, akkor a kérvényben ezt kellett volna mondania: *Visszabocsajtom a városnak a körkemencét, de mert ennek tulaján már agyag nincs, így az üzemet nem folytathatjátok, átengedem a körülötte fekvő és vele határos földeket ezen és ezen áron.* *Csernyák* úr elég ravasz kereskedő, tudja hogy agyag nélkül téglát égetni nem lehet, megmutatta abbéli felfogását, hogy *Verő* Zsiga molnosi téglagyáránál jobbra és balra a szomszédos területeket összevásárolta és ezen gyár életét jelentékenyen megrövidítette. *Csernyák* beadta kérvényét azon tudattal, hogy a város agyagföldek nélkül úgy sem veheti vissza, tehát veszély nélkül hepciaszkodhatott.

Tisztelettel

Dr. *Kállai* Ármín.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Gróf *Batthyány* Vilmos dr. püspök és apostoli adminisztrátor Budapestre utazott a katolikus nagygyűlésre. A püspök úrral együtt utaztak le az udvari papjai is dr. *Fuchovszky* Bálint irodaigazgató, *Schmidt* Leo titkár és *Skrábik* András ceremoniarus.

Katolikus nagygyűlés. A X. katolikus nagygyűléssel kapcsolatosan a *Mária kongregációk* is országos nagygyűlést fognak tartani. A gyűlés vasárnap nov. 13-án esti 6 órakor lesz a budapesti katolikus kör nagytermében.

A nyitrai főgymnasium kongregációja 11 taggal képviselteti magát az országos gyűlésen. A lelkes kongregációt *Bezák* István Ferenc dr. hittanár vezeti.

A népszövetség díszgyűlései. A katolikus Népszövetség november 13-án délután 3 órára a Vigadó nagytermében országos jellegű katolikus díszgyűlést hívott egybe, a melynek szónokai: *Rakovszky* István v. b. t. t., dr. *Fischer-Colbrie* Ágost kassai püspök, dr. *Bonta* Károly ügyvéd, *Rigó* Vilmos földmives és *Huszár* Károly képviselő lesznek. A gyűlés iránt oly nagy az érdeklődés, hogy ez a népgyűlés egyike lesz a legnagyobbaknak, a melyeket valaha a katolikus nép Magyarországon tartott. Nem csak a fővárosból és annak környékéről, hanem messze vidékről is nagy tömegekben jön a katolikus nép a nagy jelentőségű demonstrációra. Mivel a Vigadó ekkora tömegeket nem is tud befogadni három részre kellett a gyűlést már is felosztani. Ugyanabban az időben a német nyelvű katolikusok részére a budai Császár-fürdőben lesz a népgyűlés, a melyen gróf *Seher-Thoss* Béla, *Frey* János dr. képviselők, *Rónay* Mihály földbirtokos, *Léh* Ferenc és *Schneider* József földmivesek, *Huber* János szerkesztő és *Lányi* József tinini püspök fognak beszélni. A tót anyanyelvű katolikusok részére a Szent-István-Társulat dísztermében lesz népgyűlés, a melynek szónokai: *Szmrecsányi* György, dr. *Zsiska* Pál, *Bresztyenszky* Kálmán, *Gramantik* Ágoston és dr. *Jedlicska* Pál érseki helynök. Valószínű, hogy az utóbbi gyűlés részére időközben még nagyobb helyiségről kell gondoskodni. Az ellentétben már is érzik ezen gyűlések imponálás sikerét, s ezért igyekeznek annak erkölcsi hatását lerontani. Ha a katolikus nép és annak vezetői összefognak, akkor a november 13-iki demonstrációnak egy új korszak kezdetének kell lenni a magyar katolicizmus küzdelmeiben.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Kalinay* Gyula nyitrai törvényszéki jegyzőt a zsolnai kir. járásbírószághoz albiróvá nevezte ki.

A pénzügyminiszter *Ammer* József nyitrai adóhivatali számtisztet adóellenőrre nevezte ki.

A pénzügyminiszter *Véghes* Sándor nyitrai adóhivatali ellenőrt a IX. fizetési osztályban való meghagyása mellett adóhivatali pénztárnokká az aranyosmaróthi adóhivatalhoz kinevezte.

Elöléptetés. Nyitra megye törvényhatósági bizottsága dr. *Szálé* Lajos szeniczi főszolgabíró az alispán előterjesztésére a VII. fizetési osztályba választotta be.

Hymen. *Sille* Sándor honvéd-főhadnagy f. hó 5-én esküdött örök hűséget *Gábel* Gizike úrhölgynek. Esküvő után az ifjú pár nászutra kelt Párisba.

A nyitraegyházmegyei főt. plebánus urak figyelmébe! A kik a nyitrai Oltáregylettől szegény templomaik részére templomi szekeret óhajtanak kérni és kapni, szíveskedjenek kérvényeiket *nov. hó végeig* az oltáregyleti elnökön Önagysága nevére címezve, a nyitra-alsóvárosi plebánia hivatalhoz beküldeni; — annyival is inkább, mert a költség előirányzat megállapítása után, nem leszünk abban a helyzetben, hogy a később érkező folyamodványokat figyelembe vehetők, illetve a kívánalmaknak elegendet tehetnénk.

Egyben kérem, hogy a tagok sorában beállott változásokat (elhunyt tagok, új tagok) ide

bejelenteni, és az esetleg eddig be nem küldött fiókegyleti tagdíjjakat alulírottához küldeni méltóztatassanak. Nyitra 1910. nov. 10. *Szmida* Kálmán, alesperes-plebánus, oltáregyleti igazgató.

Adományok a lourdesi kápolnára. A nyitrai keresztény szociális telepen létesítendő lourdesi kápolnára újabban adakoztak: Horváth Dezső 10 kor. Freissberger Viktor, Rassó Timót, Paschek Viktor 3—3 kor., összesen 19 korona. Hozzáadva az eddig kimutatott 383 kor. lesz 402 kor. Hálásan nyugtazza *Kottosovszky* Alajos.

A polgármester választása. *Turchányi* Ödön alispán Nyitra város polgármesteri állásának betöltésére f. h. 14-én délután 1/2 óráig tűzte ki határidőt. Ennek folytán *Markovich* Sándor polgármester helyettes a képviselőtestületet a jelzett időre összehívta.

A József főherceg szanatorium részére a temető gyűjtés ez évben 84 kor. 78 fillért eredményezett; Csillaghy György a ker. nőegylet főtitkára, a csak egy virágszálat jellege alatt megindult actió folyamánaként kezdeményezte évekként elhalottak napján a gyűjtést s ez évben is kielégítő az eredmény, mely beakadett a József főherceg szanatorium elnökségének.

Megbizatás. A vármegye főispánja az alsóelefánti segédjegyző helyettesítésével *Kadarász* Károly okleveles jegyzőt bizta meg.

A vármegyei kaszinó átalakulása. A *Markhot* Gyula volt főispán által alapított vármegyei kaszinó politikai klubba alakult át, melynek alapszabályaiban benne van az, hogy tagjai csak azok lehetnek, a kik a munkapárthoz tartoznak. Kivétel csak a tisztviselői kar tagjaira és a ténylegesen szolgáló katonatisztekre nézve tettek, a kik politikai vonatkozás nélkül is tagjai lehetnek a klubnak. Nyilvánvaló, hogy ezzel a kivételt statáló intézkedéssel megkerülték a törvény azon rendelkezését, mely szerint a tényleges bírósági és közigazgatási tisztviselők, úgyszintén a katonatisztek pártpolitikai célokat szolgáló egyetemenek tisztviselői, illetőleg tagjai nem lehetnek.

Az új, most már politikai klub elnökévé *Thuróczy* Vilmost választották meg. Alelnökök lettek: *Turchányi* Ödön, *Szulovszky* Gusztáv, *Juhász* Vince és *Csernyánszky* Aladár dr., igazgató: *Winkler* Gyula, háznagy: *Czocher* Kálmán, titkár: *Fischer* Éde dr., ügyész: *Szegő* Zsigmond dr., pénztárnok: *Ötvös* Ödön, jegyzők: *Majthényi* József báró, *Nemes* Jenő, *Thuróczy* Tibor. — Választmányi tagok: *Adda* Viktor dr., *Árpássy* Imre, *Bobok* Géza, *Berzeviczy* Emil, *Craus* Vince, *Ehrenfeld* Gyula dr., *Fodor* Kálmán, *Gosztonyi* Gyula, *Gyürky* Geyza dr., *Haupt-Stummer* Lipót báró, *Hável* József, *Kostyal* Miklós dr., *Klobusiczky* Károly dr., *Lakits* István dr., *Langhammer* Vince, *Pazár* Zoltán dr., *Pongrácz* Kálmán, *Rabár* Endre, *Rudnay* Alajos, *Schey* Pál báró, *Sporzon* Ernő, *Szathmáry* István dr., *Takács* Béla, *Teleky* József gróf, *Tichy* Tivadar, *Tóth* Lajos, *Tombor* Kornél, *Vagyon* István, *Vajda* Emil, *Verő* Arthur és *Zmertych* Iván.

Az alakuló közgyűlésen *Thuróczy* Vilmost *Craus* István ajánlotta elnöknek, viszont *Thuróczy* Vilmos *Craus* Istvánt tiszteletbeli elnöknek. Így történt, hogy mind a kettőt megválasztották.

Papi tagja csak egy van a klubnak, *Rudnay* Alajos, a kit a klub dekórumának emelése végett választottak be az igazgató választmányba.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső megújítását célzó gyűjtés eddigi eredményében jelentékeny részek van azoknak a rokon célú társintézeteknek is, melyek a testvéri együttérzés kapcsán a kegyeletes ügyet magukévá tették. Az ifjuság élénk érdeklődéssel bír az erkölcsi érdeklődésnek szálai iránt s azokat örömmel fejleszti, a mely érület, ha sajátjává lesz az ifjú lelkeknek, később az életben erős kapasává válik a társadalmi egyetértésnek és a társadalom nagy céljaira irányuló vállalt munkálkodásnak. Újabban a *budapesti Sz. Margit-intézet* növendékei tüntek ki áldozatkész érdeklődésükkel, a menyinyiben a gyűjtés céljaira 100 koronát adományoztak.

Egyéb adományok a következők: *Kuzsély* Jánosné, *Rolfesz* N. 10—10 kor., *Dr. Tóth* Károly 5 kor., *N. N.* 4 kor., *Scheffer* A.-né Vác 32.40 korona.

Jelen kimutatásunk szerint 161.40 korona. Hozzáadva a lapunk nov. 6-iki számában kimutatott 6767.76 kor.-hoz, lesz főösszeg 6929.16 korona. — Isten fizesse meg!

A polgári iskola reformja. Ily cím alatt lapunk múlt számában megjelent közleményre vonatkozólag tanügyi körökből érdekes hozzászólásokat vettünk, melyek azonban a jelen számban már nem voltak elhelyezhetőek. Az ügyet annyira fontosnak tartjuk, hogy annak bővebb megvitatása elől nem akarunk elzárkózni. Arra kérjük ennélfogva a t. cikkíró urakat, szíveskedjenek a közlésre türelemmel várakozni, addig, a mig az lehetségesé válik. A kérdés nem vesztí el aktualitását s az ügy állása sem homályosul el a közönség emlékezetében, mert mindenik cikk mintegy újra megmarkolja a kérdést.

Új tanítónő. Ürminczen *Miskovics* Margit, *Miskovics* Gáspár nagytapolcsányi levélhordó leánya lett megválasztva tanítónőnek. *Moskovics*nak már három leánya tanítónő.

Szinielőadás. A nyitrai ker. szociális egyesület 1910. évi november hó 13-án, (vasárnap) saját helyiségeiben (Vármegye-ház-tér 8. sz.) a házalap javára táncmulatsággal egybekötött zártkörű szinielőadást rendez. Belépő díj személyenként 1 korona. Rendes tagoknak és családtagjaiknak személyenként 50 fillér. Kezdeté este fél 8 órakor. Szinre kerül: A gyimesi vadvirág, 1000 forintos díjjal jutalmazott népszínmű 3 felvonásban dalokkal. Irta *Géczy* István. Személyek: *Balánka* János *Balabán* Lajos. Örzse, a felesége *Enhof* Tercsi k. a. *Imre*, fiuk *Forró* Lajos. *Mária*, leányuk *Lehoczky* Margit k. a. *Özv.* *Fabián*né *Julis* *Kutalik* *Malesi* k. a. *Gyurka*, fia *Weisz* *Antal*. *Rab-Prezmer* *Péter* *Viola* *Béla*. *Magdolna*, leánya *Bojkovszky* *Mariska* k. a. *Plebános* *Jankovics* *Pál*. *Törpe* *Csura*, harangozó *Viola* *Endre*. *Csuráné* *Sinczel* *Mariska* k. a. *Marci*, fiuk *Rusz* *Gusztáv*. *Bigyó*, kisbíró *Piroska* *Ferenc*. *Bigyóné* *Lehoczky* *Mariska* k. a. *Csörgő* *István*, fiatal gazda *Karászek* *Imre*. 1-ső öreg gazda *Franta* *István*. 2-ik öreg gazda *Gróff* *Mihály*. A vőlegény násznapja *Karászek* *Imre*. A menyasszony násznapja *Piroska* *Ferenc*. 1-ső vőfély *Gróff* *Mihály*. 2-ik vőfély *Franta* *Imre*. 1-ső nyoszolyó leány *Lehoczky* *Mariska* k. a. 2-ik nyoszolyó leány *Weisz* *Iren* k. a. *Csicsa* *Ignác* *Brindal* *Ignác*. *Ferke* cigány *Viola* *Béla*. *Vaksi* cigány *Guczki* *József*. *Nép*, *búcsúk*, *cigányok*. *Történi* *Gyimestelsőlő*kon. *Idő*: jelen. *Előadás* után tánc.

Templomrablás. F. hó 10-én délbén a rendőrséget telefonon értesítették, hogy a nyitrai alsóvárosi plebánia templomban lopás történt. *Szent* *Antal* perselyét tartalmával együtt ismeretlen tettesek ellopták. A lopást *Vámos* *Rezső* templomszolga vette észre, a mikor a harangozó fiúk után ment a templomba. A fiúk azt állították, hogy egy ismeretlen, elegánsan öltözött úriemberen kívül más nem volt a templomban, így a lopást csak ő követhette el. A rendőrség a feljelentés folytán nyomozáshoz látott, de a gyanus idegen nem volt fellelhető a városban. Később aztán kiderült, hogy a harangozó fiúk tétútra vették a rendőrséget. Mert maguk a harangozó fiúk voltak a tolvajok. Az egyik fiú a rendőrségen bevallotta, hogy a perselyt ő lopta el két társával. A perselyt a toronyba rejtette el, de később az is megkerült. A hatóság a templomrabló fiúk ellen megindította az eljárást.

Tanítók járásköri gyűlése. A népiskolai tanítók zsolnai járásköre f. hó 3-án *Rajeczen* tartotta évi gyűlését. A gyűlést *szent* *mise* előzte meg, mely után *Nevorál* *Gusztáv* járásköri elnök a róm. kath. népiskola helyiségében üdvözli a majdnem teljes számban megjelent kartársakat, üdvözli a gyűlés vendégeit: *Aradi* *Árpád* kir. s. tanfelügyelőt, a rajeczi esperesi kerület teljes számban megjelent papságát s a gyűlést megnyitja. *Aradi* *Árpád* megköszöni az üdvözlést s a gyűlés kitérőt napirendjére tér át. *Kaluzsaj* *János* rajeczi ig. tanító jegyzőkönyvi dícserelettel jutalmazott mintatanítást tartott a vizről. Majd *Hanczók* *Antal* zsolnai és *Malovits* *István* rajeczi tanítók tartottak tetszéssel fogadott felolvasásokat, előbbi a tanító társadalmi helyzetéről, utóbbi a gyermeknevelés irányelveről. Ez utóbbi felolvasás kapcsán *Turcsok* *József* c. kanonok rámutatott a szabadkőműves szellemtől áthatott úgynevezett „Magyarországi tanítók szabad egyesületére”, mely a vallásnak és az erkölcsös nevelésnek az iskolából való kiküszöbölését tűzte ki egyik feladatául s ezzel szemben lelkes szózáttal felhívta a járáskör tanítókat, hogy elítélőleg fog aljon állást a tanítók szabad egyesülete ellen. *Mátrai* *Jakab* zsolnai izr. tanító annak előrebocsátásával, hogy az indítványhoz sem pro, sem contra nem

akar hozzájárulni, védelmébe veszi a tanítók szabad egyesületét, melyet — ő szerinte — nem lehet vallásellenesnek mondani, mert alapszabályait nem ismerjük. Majd Baross Károly rajeczi esperes-plebános és Aradi Arpad kir. s. tanfelügyelő szoltak a tárgyhoz és szavaikból csak nyilvánvalóbb lett, hogy jöllehet a nevezett szabad egyesület alapszabályai nem ismeretesek, a lapok leírásai alapján nevezett egyesület a vallás-erkölcsi tanítás szempontjából semmi garanciát nem nyújt. Az ebből kifejlődött eszmecsere azzal végződött, hogy a tanítóság Kropácsi indítványát fogadta el, mely szerint a járáskör tanítósága a vallás-erkölcsi tanítás és nevelés feltétlen szükségességét vallja s azt teljes buzgalommal felkarolja. — A gyűlést Szalovszky főispán, Kálmán államtitkár és dr. Bartossik Antal egyházmegyei főtanfelügyelő levelében üdvözölték. Viszont a gyűlés főtanfelügyelőt s Kosszka Mihály kir. tanfelügyelőt. Gyűlés után a tanítóság vendégeivel együtt közös ebéden vett részt a Králik-szállóban s az esti órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Szép ünnep Nagypaponyban. Gróf Apponyi Antal csász. és kir. kamarás, miniszter s. titkár f. hó 4-én érkezett ifjú nejevel Lindes Eugeniával Nagypaponyba. Az ifjú grófi pár — kinek üdvözlésére a község apraja nagyja megjelent — megérkezéskor Hamar Kálmán apponyi plebános üdvözölte, s utána a tanuló ifjúság változatos műsorú kedves ünnepélyvel lepte meg, melyet az ifjú pár örömteljes meghatottsággal hallgatott végig. F. hó 6-án, vasárnap délután a tanuló ifjúság oszonnát kapott, melyen az igen rokonszenves, lebilincselő kedvességű fiatal házaspár maga osztotta ki a 250 főnyi diákseregnek a bőségesen felhalmozott ennivalót, s az ünnepély szereplőt még külön is bőkezűen megajándékozta. Ugyanezen alkalommal 500 koronát adtak át Dr. Roszival József kórházi igazgatónak az apponyi kórház tüdőbeteg osztályának felszerelésére. Az ifjú grófi pár Nagypaponyban várja be dec. 12.-ét, a felejthetetlen emlékü Gróf Apponyi Lajos v. magyarországi udvarnagyalalozási évfordulóját, mely alkalomra a család tagjai teljes számban jelennek meg Nagypaponyban.

Uj gazdakör. Nagydivényben folyó hó 6-án „Nagydivény és Vidéke Gazdakör” cím alatt gazdaszövetség létesült, melynek célja szellemileg és anyagilag emelni a kisgazdákat. Elnöke: Czvincsek János plebános; jegyzője: Szmutny János kántortanító. Egyelőre 70 tag lépett be.

A németprónai kath. ifjúsági Otthon házépítő részvénytársaságra részvényeket jegyeztek újabban: Egy magát megnevezni nem akaró 4 részvényt 200 kor., Czeizel György kiérd. esperes 1 részvényt 50 kor., Greschner János segédlelkész 1 részvényt 50 kor., Rényi István hólaki plebános 2 részvényt 100 kor., id. Diera Ignác felsőszernyei plebános 1 részvényt 50 kor., Névtelen 1 részvényt 50 kor. értékben. Eddig összesen 100 drb részvényt jegyeztek 5000 kor. értékben. Eddig nagyrészt csak a németprónai egyháziak jegyeztek részvényeket. Most már azt lehet mondani, hogy majdnem kivétel nélkül mindnyájan tettek a mennyit tehettek. Meglátjuk, hogy mennyit fognak jegyezni a németprónai polgárok! Soknak nem tetszik az eszme azért, mert szerintük ifjúsági egyesület és szálló két homlok-egyenest egymással ellenkező fogalom! Eddig csak a városnak van Németprónán vendéglője és az italmérsi jog is a városé. Attól tartanak, hogy azonesetben ha az ifjúsági egyesületnek is lesz szállója és italmérsi joga, akkor a város nagy jövedelemtől elesik. Vagy pedig szerintük, ha a vállalat megbukik, akkor az egyleti házat valami idegen veszi meg az italmérsi joggal együtt és akkor a város egy jövedelmi forrástól elesik. Mi mindenesetre minden körülménnyel számolni akarunk, és méltányoljuk a felhozott aggodalmakat. Az ifjúsági egyesületnek nem a főcélja egy vendéglő létesítése, hanem inkább az, hogy az átutazó ker. utasok mérsékelt díj mellett szállást és ellátást kapjanak az italokat, melyek itt fognának, úgyis a városi pénzéből szerezne be az egyesületi szálló. Egy jó olcsó szálló emeli az idegen forgalmat, a turista kedvet is. Németprónán, melynek oly jó egészséges a levegője és szép a vidéke égető szükség van egy solid szállóra. Különben most már remény van, hogy sikerül majd a jó németprónai polgárokat ez ügyben felvilágosítani és hogy ők is fognak részvényeket jegyezni. Adja Isten, hogy kora tavasszal hozzáfoghassanak az építéshez. Nagyon szépen kérjük újból azon tisztelt urakat a hová részvényaláíró íveket küldöttünk, hogy alázatteljes kérésünket meghallgassák. Németpróna 1910. nov. 10-én. Az egyesületi elnökség.

Elhalasztott közgyűlés. Az „Érsek-ujvárvideki róm. kath. népnevelők egyesületének” november 15-re hirdetett közgyűlését, tekintettel a kath. nagygyűlésre, az egyházmegyei s. főtanfelügyelő és többek kívánságára, november 22-re halasztották el.

A ledniczónai vasút megteremtője. Azok között, akik a Nemsó-poroszka- és ledniczónai vasút ügyét előmozdították, meg kell említenünk a Schreiber-féle uradalmat és üveggyárat Ledniczónán, Singer Lajos nagyberlőt Poroszkán, de különösen a poroszkai Gróf Königsberg Ferenc hitbizományi uradalmának igazgatóját, báró Zedtwitz Vilmost, ki midőn 16 év előtt Poroszkára jött, rögtön belátta, hogy mennyire hiányzik ezen a vidéken a vasút. Ernyedetlen szorgalommal folyton fáradt a vasút érdekében, és mikor az sehogyan sem akart sikerülni, már lóvasúttal is megelégedett volna, de időközben mégis sikerült megkapniok az állami segítyt és a vasút felépült.

De a megépítésnél is báró Zedtwitz Vilmosnak elévülhetetlen érdemei vannak, mert csakis az ő közvetítése révén járult az uradalom a vasút építéséhez 130,000 koronával, és csakis az ő érdeme, hogy az uradalom teljesen ingyen engedte át a vasútnak azon földeket, melyen áthalad, továbbá még a Szedmerőzi és Poroszkai állomásoknak a helyét is.

Bátran azt állíthatjuk tehát, hogy ha báró Zedtwitz Vilmosban nem talál olyan lelkes pártolót a vasút, úgy az talán soha sem épült volna ki. Őt azért bátran nevezhetjük a Hólak-Nemsó-Ledniczónai vasút megteremtőjének. Poroszkai.

Az öreg asszony pénze. Pálcsék Andrásné 78 éves nyitrai asszony folyó hó 8-án dolgai elintézése végett eltávozott lakásáról. A szoba ajtaját elzárta és a kulcsot egy rejték helyre, az ajtó mellé helyezte. Dolga végeztével hazajött, szomorúan tapasztalta, hogy 19 koronája eltűnt ruhaszekrényéből, pedig távozása előtt még meg volt, csupán egy koronát vitt magával a húsz koronából. Gyanúja a szomszédasszony 14 éves lányára esett, ki valószínűleg felfedezte a kulcs helyét és ezt arra használta fel, hogy őt meglopja. Mivel pedig, a kis leány semmit sem akart magára vállalni a bűnrészességből, az asszony a rendőrökre bízta ügyét.

Nyitravármegye közbiztonsága. Vármegyénk közbiztonsági állapotai az elmúlt október hó folyamán a következők voltak: Ember élete elleni merénylet 7 esetben fordult elő. Testi sértés 30, lopás 76, rablás 5, csalás 4 és gyújtogatás 45 esetben. A kihágási esetek száma 346. A feljelentett 1468 egyén közül 90-et tartóztatott le a hatóság.

Utcai támadás. A Guttmanné hid utcai üzletében olykor-olykor foglalkozó Ettinger Márkot f. hó 6-án este 1/2 9 óra tájban hazamenet két honvédbaka megtámadta a Fink-féle koresma előtt. A duhajkodó katonák a gyanútlanul ballagó embert felöltözteték is megfosztották, melyet karján vitt. A garázda honvédek mikor az ütlegelést megunták, zsákmányukkal a sátoztábor felé tartottak. A katonák ezen brutalitásának több nézője is akadt, akik kivétel nélkül megbotránkoztak a látottak felett.

Lopás a vasuti áruraktárban. Richter Artur nyitrai üvegkereskedőnek öt láda árúja érkezett a nyitrai állomásra. F. hó 8-án reggelre az egyik láda eltűnt a raktárból. Bóna Károly vasuti raktáros feljelentése folytán a rendőrség megejtette a nyomozást, de az a mai napig eredménytelen maradt.

Szeszfőzői tanfolyam. A kassai m. kir. gazdasági akadémián január 5-től 20-ig szesz-főző tanfolyam tartatik gazdtanítók és szeszgyártulajdonosok részére, február 1-től április 15-ig pedig szeszgyárvezetők részére lesz 10 hetes tanfolyam rendezve. A tanfolyamra való felvétel feltételei a nyitravármegyei gazdasági egyesület titkári hivatalában (Káptalan u. 5. sz.) tudhatók meg.

Tilos a hagyományok. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara megbízható helyről vett értesítés alapján közli az érdekeltekkel, hogy koleragyanus országokból — így Magyarországból is — a vörös hagyományok és foghagyományok Franciaországba való bevitelére további intézkedésig eltiltatott.

Költözködés. (Párbeszéd) — Hová hurcolkodtok Misi?
— Esterházára.
— Mi a csudának oda?
— Ott terem az Esterházy cognac.
— Csacsi, hiszen az nem terem, azt Pesten gyártják!
— Hát akkor Pestre hurcolkodunk.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelaterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Nyilt-tér.

Borszéki
GYÓGYÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

„BORSZÉKI” az ásványvizek királya, angolkór és verszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Főraktár:
BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványvíz-kereskedőnél — Trencsén
105. 14-15.

Telefon.

D. J. Galgócz. A dolog rendben van. — Milyen lehetőség lesz hozzuk.

D. J. Nagytapolcsány. Érdemes a közlésre, csak egy kis türelmet kérünk. — Talán már a jövő számban

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ÜDÍT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
FŐLERAKAT EIN ZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
56. 28-0.

Nyitrán, Rákóczi-út 46. sz. házámban egy vendéglői és hentes üzletre alkalmas helyiség, lakással és istállókkal együtt bérbevehető. Ezen házában eddig is vendéglői üzlet volt. Bővebbet a tulajdonosnál Rákóczi-út 23. sz. alatt.

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

INGER
Varrógépek
üzleteink által beszerezhetők.

Nyitra, Vármegyeház-u. 15.

Milleniumi kiállításon díjjal, zsolnai kiállításon és Orsz. I. aranyéremmel kitüntetve.

JUHARI KÁROLY

festő, mázoló és aranyozó műhelyemet Erzsébet-út II. szám alá helyeztem át.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség b. tudomására adom, tiszteletteljesen tudatom, hogy ezen helyváltozás tisztán csak a n. b. megrendelőim napról-napra fokozódó igényeinek kielégítése végett történt.

Miként az elmúlt 14 éven keresztül fő-törekvésem volt munkáimat mindig a legnagyobb tökélyre, izlés és jutányosságra emelni, úgy ezentul azt még nagyobb mértékben tűztem ki feladatombul. Alázattal kérve a n. é. közönséget, hogy engem a templom-, szoba-festő, mázoló, aranyozó és szoba-kárpit munkálatok végzésével továbbra is szerencséseltetni kegyeskednék.

A legszebb karácsonyi ajándék!

Ezen és minden téli idény alkalmával **arckép festő osztályt** rendeztem be, melyben fénykép utáni nagytások, olajfestések és templomi szent képek készíttetnek.

Alázatos és kész szolgája:
JUHARI KÁROLY
festő.

137. 2-12.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

DR. BERÉNYI SÁNDOR
FOGORVOSI ÉS FOGTECHNIKAI
00000000 MŰTERME 00000000
NYITRÁN, VÁROSHÁZ-TÉR 3. SZ.

Fog-és gyökéreltávolítás
cocainnal, fájdalom nél-
kül. Tartós fogtömések
ezüst és arannyal, ce-
ment és porcellán emai-
lal. A fogzománc színé-
nek teljesen megfelelő
égetett porcellántömé-
sek készítése. Műfogak
szájpadlás nélkül. Telje-
s fogorvosok készítése és
behelyezése. Aranykoro-
nák és aranyhidak. Tör-
ött darabokon javítások
helyben eszközöltetnek.

Rendelés naponta d. e.
11-12 óráig és d. u. 2-5-ig.

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az intézetünk-
nél létező **takarék biztosító** osztályra. Egy korona
és esekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés
esetén, a 15-ik év végén 1000 koronát fizet ki a
nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt
kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláloset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető
legesekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. — E befizetések
alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. — Részletes felvilágosítások az intézetben kaphatók
Üzlet szerzők kerestetnek!

Nyitrai Népbank r.-társaság.

KRAMMER ADOLF ÉS FIAI CÉG
HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTHVILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

hordó- és palacksőreit

valamint dűsan felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.

162. 26-26.

DIVATOS BUTOROK

A LEGOLCSÓBBAN ÉS JÓ
MINŐSÉGBEN KAPHATÓK

VAJDA J.

BUTORKERESKEDŐNÉL
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő,
15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák
mindennemű styl- és minőség-
ben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő
iparosok által készített
mahagoni-, palisander-, köris-,
cserezsnye-, dió-, tölgy és szillfa

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig, jó izléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.
Iroda-, elő-, háló-, ebédlőszoba- és konyhaberendezések.
**Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos
és díszítési munkák szakszerűen s izléseesen készülnek.**

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot
a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelet-
tel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy
b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

11. 22-24

Telefon szám: 146.

**Elegáns krampuszok, szebbnél szebb
kivitelű bonbonierek és ajándéktárgyak
kaphatók Poór-féle cukrászdában**

Nyitra, Bottyán-utca 4. :: Galgócson, Erzsébet-út 7.

**Karácsonyi és újévi ajándékok s kará-
csonyfa díszek legolcsóbb bevásárlási forrása!**

Gerbaud bonbonok eredeti csomagolásban!

Saját készítésű **teasütemények** legfinomabb minőségben, úgyszintén „**Jour-
keverék**“ elnevezéssel dobozokban is kaphatók, ezek árai a következők:
negyed kilós doboz 1 korona, fél kilós 1 kor. 10 fillér, egy kilós 3 kor. 60 fillér.

**Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss
készítésű vajás és dessert sütemények, friss Gerbaud. Ugyanott
Gerbaud-, Lindt- és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és
mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami
a fő, igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.**

**Ünnepi diós, mákos kalácsok, torták mindenkor
megrendelhetők és kívánatra házhoz szállíttatnak.**

171. 50-52.

Eladás és bérlet!

A molnosi hegyen egy major szabadkézből eladó vagy bérbeadó.

A major áll lakás, konyha, kamra és pincéből. Hozzá tartozik két istálló, gazdasági leltár: gépek, talajmivelő eszközök, szekerek, kert kúttal, 13-14 magyar hold szántó föld vetéssel és legelő.

Ugyancsak eladó az ott felhalmozott **takaromány, lóhere, széna, szalma és répa.**

A fenti hegyen ezenkívül **eladásra kerül egy kiültetett szőlő** csinos hajlékkal, szoba, konyha és pincével.

Zoborhegyen, a Komlóvölgyben eladó a 264. sz. szőlő

teljesen kiültetve, nyaralóval, mely áll két nagy szoba, konyha, kamra, pince és verandából és a szomszédos művelés alatt álló szőlőterület.

Nyitrán, a Gyürky-utcában egy 3340 kor. házbért jövedelmező nagy ház három adómentes épülettel szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Barta János** építőmester Nyitra, Gyürky-utca, naponta délelőtt 8-9 óra között. 138. 2-3

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papírkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 44-62.

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET” nagy ezüst érmével és dicséret oklevelével 1903.

SULGAN ANDRÁS

DIVATCIPÉSZ ÉS
BÖRKERESKEDŐ

NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Telefon szám: 144.

184 26-0.

Sulgán Andás,
divat cipész és bőrkereskedő.

BOR ELADÁS!

Katócz Simon kerületi szőlőszeti és borászati felügyelő esztergomi pinczejében nagyobb mennyiségű egy és két éves, jobb minőségű, tisztán kezelt fehér és schillerbor jutányos áron eladó. — Az eladás 50 literen felüli mennyiségben történik.

Bővebb felvilágosítást nyújt és megrendeléseket elfogad a fenti borászati felügyelő Nyitrán, Gyürky-utca 1. sz.

107. 12-18.

A legtöbb kiállításon első díjjal kitüntetett és első orvostanárok által ajánlott kitűnő minőségű és jóságú

Esterházy-cognac

mindenütt kapható.

Az

Esterházy-cognac

a közönség kedvenc és ártalmatlan itala!

120 8-12

Az Esterházy-cognacgyár

TELEFON Központi irodája: TELEFON
31-49. SZ. BUDAPESTEN 31-49. SZ.

V. KER., CSÁKY-UTCA 14. SZÁM.